MALTA

QORTI CIVILI
PRIM' AWLA

ONOR. IMHALLEF
GIANNINO CARUANA DEMAJO

Seduta ta' l-20 ta' Gunju, 2003

Citazzjoni Numru. 1148/1996/1

Maria Grazia Busuttil; u b'dikriet tal-11 ta' Jannar 2000, *stante* l-mewt ta' Maria Grazia Busuttil, il-[udizzju [ie trasful\ f'isem Felix Busuttil u Natalina mart Carmelo Calleja

versus

Carmelo Busuttil

Din hija kaw\a b'kontro-talba; l-atturi qeg]din jitolbu illi l-konvenut irodd flus fdati f'idejh, u l-konvenut qieg]ed jitlob kumpens g]al servi[i.

I`-`itazzjoni tg]id illi l-attri`i Maria Grazia Busuttil, xi tliet snin qabel ma nfet]et il-kaw\a, kienet fdat sitt elef lira (Lm6,000) f'idejn il-konvenut bil-patt illi j\ommhomlha l-bank u jg]addilha l-img]ax fuqhom. Minn kemm ilhom li ng]atawlu l-flus, i\da, il-konvenut g]adda lill-attri`i l-img]ax ta' sena biss.

F'{unju ta' l-1995 l-attri`i biddlet fehemtha u talbet lill-konvenut iroddilha l-flus u jag]tiha l-img]ax li kien g]adu

ma t]allasx, i\da l-konvenut ma riedx. L-attri`i g]alhekk fet]et din il-kaw\a u qieg]da titlob illi l-qorti:

1. tikkundanna lill-konvenut minnufih iroddilha sitt elef lira (Lm6,000) li kienet fdatlu f'idejh; u

2. tikkundannah i]allas ukoll l-img]ax li g]adda fuq is-sitt elef lira (Lm6,000) u li g]adu ma]allasx lill-attri`i.

Qieg]da titlob ukoll l-ispejje\, fosthom dawk ta' tliet ittri interpellatorji u ta' mandat ta' sekwestru.

Il-konvenut ressaq dawn l-e``ezzjonijiet:

1. it-talbiet ta' l-attri`i huma "infondati fil-fatt u fid-dritt";

2. il-[udizzju ma hux integru g]ax il-flus huma wkoll ta' {u\eppi Busuttil;

3. il-konvenut qatt ma `a]]ad lill-attri`i mill-flus; ried biss illi dawn jing]ataw quddiem nutar sabiex ikollu ri`evuta u biex ikun jista' jag]mel hekk fit-23 ta' Mejju 1995 kien ]are[ il-flus mill-bank, i\da ]utu qeg]din ig]awwu lill-attri`i kontrieh;

4. sa' Mejju ta' l-1995, meta offra l-flus lill-attri`i, il-konvenut dejjem]allasha l-img]axijiet;

5. l-attri`i g]andha t]allas lill-konvenut somma li g]ad trid ti[i likwidata b]ala dritt g]al servi[i illi hu irrendielha; u

6. il-konvenut ma g]andux i]allas spejje\.

Kompla jfisser illi hu ilu jg]ix ma' l-attri`i g]al tnejn u erbg]in (42) sena f'dar li nofsha hija tieg]u, u g]al dawn l-a]]ar g]axar snin kien irrenda servi[i lill-attri`i u lil]uha {u\eppi Busuttil, u kien ukoll g]amel xog]ol ta' amministratur g]all-attri`i. G]alkemm hu sejja] lill-attri`i biex tersaq g]al-likwidazzjoni u l-]las tal-kumpens li jmiss lilu, l-attri`i baqg]et ma g]amlet xejn.

Barra minn hekk, fid-dar fejn joqog]du l-partijiet hemm xi]wejje[— `urkett tat-tie[ ta' missier il-konvenut, kamra tal-pranzu, ]ames inkwadri ta' *pen painting*, u o[[etti ta' fajenza — li huma tal-konvenut, u jixtieq li l-qorti tg]id illi dawk il-]wejje[ huma tieg]u g]ax qieg]ed jib\a' illi l-attri`i tixtieq i``a]]du minnhom billi mhux l-ewwel darba illi l-attri`i talbitu proprjetà li ma kinitx tag]ha.

G]alhekk il-konvenut b'rikonvenzjoni qieg]ed jitlob illi l-qorti:

1. tg]id illi hu irrenda servi[i u g]amel xog]lijiet o]ra g]all-attri`i;

2. tillikwida l-]las li jmiss lill-konvenut g]al dawn is-servi[i;

3. tikkundanna lill-atturi j]allsu s-somma hekk likwidata; u

4. tg]id illi `-`urkett tat-tie[ta' missier il-konvenut, il-kamra tal-pranzu,]ames inkwadri ta' *pen painting*, u xi o[[etti ta' fajenza huma proprjetà tieg]u.

G]al dawn il-kontro-talbiet l-attri`i ressqet dawn l-e``ezzjonijiet:

1. l-ewwel tliet talbiet g]andhom ji[u mi`]uda g]ax il-konvenut qatt ma irrenda servi[i lill-attri`i; u

2. ir-raba' talba, safejn tolqot il-kamra tal-pranzu, hija infondata u, safejn tolqot il-]wejje[l-o]ra, hija intempestiva; fid-dikjarazzjoni ma]lufa l-attri`i kompliet tfisser illi l-kamra tal-pranzu t]alliet lilha b'legat waqt illi l-]wejje[ l-o]ra huma [à f'idejn il-konvenut u l-attri`i qatt ma qalet illi huma tag]ha u mhux tal-konvenut.

Il-fatti li wasslu g]al din il-kaw\a [raw hekk:

L-attri`i Maria Grazia Busuttil (illum mejta) ti[i z-zija tal-konvenut, o]t missieru. L-attri`i kienet xebba u l-konvenut huwa g]a\eb, u z-zija u n-neputi kienu joqog]du flimkien fl-istess dar, flimkien ma' {u\eppi Busuttil,]u Maria Grazia u ziju tal-konvenut.

L-attri`i tg]id illi kienet fdat sitt elef lira (Lm6,000) f'idejn il-konvenut biex dan iqeg]edhomlha l-bank u jg]addilha l-img]ax. Il-konvenut ma jikkontestax dan il-fatt g]alkemm ig]id illi l-flus kienu mhux biss ta' Maria Grazzja Busuttil i\da ta']uha {u\eppi wkoll. Ma hux kontestat ukoll illi sa Mejju ta' l-1995 l-img]ax huwa m]allas. F'Mejju ta' l-1995 l-attri`i talbet lill-konvenut iroddilha l-flus u l-konvenut [ibed il-flus mill-bank u offra *bank draft* bid-data tat-23 ta' Mejju 1995 g]al]amest elef disa' mija u]amsin lira (Lm5,950) pagabbli lil Joseph u Grace Busuttil[1].

Il-konvenut ig]id illi l-]las ma sarx g]ax hu kien ried illi l-flus ig]addihom lill-attri`i quddiem nutar, biex t]allilu ri`evuta, i\da l-attri`i ma riditx[2]; l-attri`i i\da tg]id illi l-konvenut ried je]odha g]and in-nutar biex, fl-istess waqt illi jroddilha flusha, tag]millu donazzjoni ta' xi g]amara. Hi ma a``ettatax din il-kondizzjoni u l-konvenut ma tahiex il-flus[3].

---

1 *Fol.* 13.

2 Ara x-xhieda tal-konvenut Carmelo Busuttil fis-seduta tal-20 t'April 1998 quddiem l-assistent [udizzjarju, *fol.* 130.

3 Ara l-*affidavit* ma]luf mill-attri`i Maria Grazia Busuttil fit-8 ta' Mejju 1997, *fol.* 90 *tergo*.

Kienet x'kienet ir-ra[uni g]ala l-konvenut ma raddx il-flus — kinitx g]ax l-attri`i ma riditx tag]tih ri`evuta quddiem nutar, jew kinitx g]ax l-attri`i ma riditx toqg]od g]al kondizzjonijiet illi l-konvenut ma kellu ebda jedd illi jimponihom — il-konvenut xorta jibqa' marbut illi jrodd il-flus u, ladarba ma]elisx mir-responsabbiltà billi jiddepo\ita l-flus fil-qorti, g]andu jwie[eb g]all-img]axijiet ukoll.

L-attri`i qalet ukoll illi l-flus huma tag]ha; tassew illi]uha {u\eppi kien jag]tiha xi]a[a, i\da dan kien talli kienet iddur bih, u l-flus g]alhekk kienu tag]ha[4].

F'kull ka\, il-konvenut jammetti illi kienet l-attri`i li tatu l-flus[5], u g]alhekk ig]odd g]all-ka\ dak li jg]idu l-artt. 1908 u 1909 (1) tal-Kodi`i ~ivili dwar id-depo\itu:

1908. Id-depo\itarju g]andu jrodd il-]a[a ddepo\itata lil dak biss li jkun fdahielu, jew lil dak li fl-isem tieg]u jkun sar id-depo\itu, jew lill-persuna li tkun [iet ma]tura biex tir`ievi lura l-]a[a.

1909. (1) Id-depo\itarju m'g]andux jedd jitlob illi d-depo\itant jipprova li hu sid il-]a[a ddepo\itata.

G]alhekk l-e``ezzjoni tal-konvenut dwar nuqqas ta' integrità tal-[udizzju hija mi`]uda, u t-talbiet ta' l-attri`i g]ar-radd tal-flus u g]all-]las ta' l-img]axijiet g]andhom jintlaqg]u. Fil-fatt fis-seduta tad-29 t'Ottubru 1999[6] il-qorti kienet mg]arrfa illi s-sitt elef lira (Lm6,000) kienu ntraddu, u b'nota tad-19 t'Ottubru 2000[7] saret rinunzja g]all-ewwel talba ta' l-attri`i; fadal biss l-img]axijiet.

Billi l-ftehim kien li l-attri`i tie]u l-img]ax li kien jag]ti l-bank, il-konvenut g]andu j]allas img]ax fuq sitt elef lira (Lm6,000) bir-rata ta' mg]ax fuq kontijiet ta' tifdil — li kienet tlieta fil-mija (3%) *per annum* — g]a\-\mien bejn it-23 ta' Mejju 1995 sa meta saret talba g]all-]las b'att [udizzjarju, u bir-rata legali g]a\-\mien bejn meta saret it-talba b'att [udizzjarju sa meta ntradd il-kapital.

Fadal illi nqisu il-kontro-talbiet tal-konvenut, u nibdew minn dik g]al kumpens g]as-servi[i.

---

4 *Ibid.*

5 Ara x-xhieda tal-konvenut Carmelo Busuttil fis-seduta tal-20 t'April 1998 quddiem l-assistent [udizzjarju, *fol*. 118.

6 *Fol*. 152.

7 *Fol*. 173.

Wara illi qieset sew ix-xhieda, il-qorti hija tal-fehma illi s-servi[i kienu re`ipro`i, fis-sens illi l-attri`i kienet i\\omm id-dar g]all-konvenut u ssajjarlu, waqt illi l-konvenut kien ukoll jaqdiha u jikkontribwixxi xi ]a[a ta' l-ikel g]al kull min kien ig]ix fid-dar. G]alhekk, il-]las g]as-servi[i li l-konvenut kien jag]ti lill-attri`i kien isir billi l-attri`i wkoll tag]ti servi[i lill-konvenut, u ma g]andha ssir ebda likwidazzjoni ta' kumpens.

G]alhekk il-kontro-talbiet g]al-likwidazzjoni u l-]las ta' kumpens g]al servi[i huma mi`]uda.

Fadal li nqisu l-kontro-talba tal-konvenut biex il-qorti tg]id illi kamra tal-pranzu u]wejje[o]ra huma tieg]u.

Il-kamra tal-pranzu kienet tal-[enituri tal-konvenut, i\da dawn b'testment *unica charta* tat-18 ta' {unju 1957 fl-atti tan-Nutar John Micallef Trigona kienu]allew din il-kamra tal-pranzu b'legat lill-attri`i[8]. G]alhekk it-talba tal-konvenut safejn tolqot din il-kamra tal-pranzu ma tistax tintlaqa'.

Dwar il-]wejje[l-o]ra, l-attri`i qalet illi hi ma g]andha ebda pretensjoni fuqhom u g]alhekk ma hix kontradittri`i le[ittima biex twie[eb g]at-talba.

G]al dawn ir-ra[unijiet il-qorti taqta' din il-kaw\a billi:

1. ti`]ad l-e``ezzjonijiet tal-konvenut;
2. ma tqisx it-talba g]ar-radd tal-kapital ta' sitt elef lira (Lm6,000) billi dawn il-flus intraddu waqt li kienet miexja l-kaw\a;
3. tikkundanna lill-konvenut i]allas img]ax fuq sitt elef lira (Lm6,000) bir-rata ta' tlieta fil-mija (3%) fis-sena g]a\-\mien bejn it-23 ta' Mejju 1995 sa meta saret talba g]all-]las b'att [udizzjarju, u bir-rata legali g]a\-\mien bejn meta saret it-talba b'att [udizzjarju sa meta ntradd il-kapital;
4. ti`]ad il-kontro-talbiet g]al-likwidazzjoni u l-]las ta' kumpens g]al servi[i;
5. ti`]ad il-kontro-talba g]al dikjarazzjoni illi l-kamra tal-pranzu hija proprjetà tal-konvenut;
6. tg]id illi l-attri`i ma hix kontradittri`i le[ittima biex twie[eb g]all-kontro-talba g]al dikjarazzjoni illi l-]wejje[l-o]ra msemmija mill-konvenut huma proprjetà tieg]u, u te]les lill-attri`i mill-]arsien tal-[udizzju dwar dik it-talba; u
7. tikkundanna lill-konvenut i]allas l-ispejje\ [udizzjarji kollha.

---

[8] *Fol.* 96.

< Sentenza Finali >

---------------------------------TMIEM---------------------------------